



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De tempore, quo Bulla cruciatæ summentibus prosit. 3

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

Y por quanto vobis N. dñis dos reales, e y tomastes esta Bula escrito en ella vuestro nombre.

8. Quarto opus est, vt eleemosynam signatam soluas per te, vel per alium, vel obligationem soluendi facias: quia hæc solutio æquiualeat. Neque his obstat, quod depositarius gratis tibi bullam concedere non possit, potest vtrique, quia tunc ipse subit obligationem soluendi. Atque ita tradunt Henrici. *dicto cap. 20. num. 5. Villalob. clausul. 12. n. 26.* Quod si accipias, absque animo soluendi, non tibi proderit: quia est priuilegium sub conditione huius subsidij temporalis concessum, vt bene notauit Man. Rodrig. *addit. ad §. 1. sua expos. Bull. numer. 15.* Quemadmodum non prodest, si ex alienis, quorum nec dominium, nec vsum habes, ea suscipias, quia eo casu nihil dominas, ideoque in bulla dicitur: *Si de suis bienes liberalmente contribuyeren con la limosna infra escrita.* &c. & ita tenet Man. Rodrig. *in addit. ad Cruciat. §. 1. n. 15. Villalob. clausul. 4. n. 3. Acosta. quest. 12. Anton. Gom. ad 11. clausul. n. 8. & probat ex text. in cap. Non est putanda. 1. q. 1. vbi, qui ea intentione accipit, vt bene dispenset, potius grauetur, quam iunatur: nam hostiæ impiorum abominabiles sunt Domino.*

9. Hinc tamen ne inferas, Bullam non prodesse meretrici illam ex turpiter acquisitis fumentis, vel iudici ex acquisitis ob iniustam sententiam, vel assassino ob homicidium patratum: quia esto hi turpiter acquisierint, non tamen iniuste, ideoque acquisitorum dominium, & vsum habent, ac proinde illorum donationem facere possunt. Sic Villalob. *dict. tract. 27. clausul. 4. n. 4.* Quinimo ex iniuste acquisitis, qualia sunt ex contractu usurario, vel ex furo, & rapina, si tamen ita propriis permixta sint, vt ratione mixtionis illorum dominium acquiras cum obligatione restituendi, si Bullam sumas, tibi proderit: quia sumis ex propriis, tamen si illicite, si aliunde non habeas, quo restituas, & creditoribus satisfacias.

10. Superest dicendum de religiosis, qui nullius pecuniæ dominium habent, nec vsum, nisi ex superioris voluntate, qui contradicente superiore non videntur posse bullam fumere, vt illis prodest. Quia in re certum est, ex bonis Conuentus superiore in consilio non posse Religiosum fumere Bullam: quia fumet ex alienis, neque superior obligatus est consentire susceptioni: quia esto sit opus pium: non tenetur in omnia opera pia arbitrio subditorum bona conuentus expendere: sed in ea tantum, quæ sibi placitum fuerit. Verum, si religiosus pecuniam habet, quam ex superiorum licentia in propriis vsum expendere possit, poterit ex ipsa bullam fumere, quia est vsum satis sibi commodus. Quod verum credo, etiam si prelati pro suscipienda bulla illius pecuniæ vsum prohibuerit: quia inique prohibet, cum in alios vsum minus commodos, & honestos concedat, & Pontifex supremus religiosorum prelati, ne hæc iniquitates locum habeant, præsumitur licentiam concedere. Illud certum, si ab amico suscipiat bulla religioso tradenda: debere prelatum consentire, vt religiosus illam suscipiat, alias Pontifex censetur negationem emendare. Sic tradit Acosta *in explicat. Cruciat. q. 106. Villalob. clausul. 12. n. 26.* Subiungit autem n. 28. ex Rodrig. *in addit. §. 9. num. 6.* posse prelatum vsum bullæ in vna, vel alia facultate limitare, iuxta id, quod habetur in *Compend. priuileg. Societatis Iesæ, verbo Gratia. §. 2.* Sed hæc doctrina grauem parit difficultatem inferius examinandam. Prælati namque propria autoritate limitare non potest Pontificis concessionem, vt potest quo est inferior, sed necessario hanc potestatem habere debet ab ipso Pontifice. Superest autem examinare an per nouam bullæ concessionem, & per suspensionem Commissarij omnium facultatum, quæ vsum bullæ obstant ea facultas suspendatur: nam si suspenditur, nequit prelati eam facere limitationem.

11. Denique subiungit Villalob. *d. clausul. 12. n. 30. ex Cordub. in ann. ad Compend. verb. Cruciatæ, §. 5.* Minores, non suscepta bulla, illorum priuilegijs sui posse ex concessionem Pauli III viæ vocis oraculo facta. 2. Junij, 1533. dummodo sacerdotes loco eleemosynæ duo sacra faciant, religiosi clerici bis psalmos penitentiales recitent, laici vero dicentes *Pater noster, & Ave Maria.* Verum esto, hoc pie factum sit, dubito maxime an post Pauli III prædicta concessio vigorem habeat, tum ob reuocationem, seu suspensionem omnium facultatū, & priuilegiorum, quam Pontifex, & Commissarius facit omnibus illis, qui Bullam non sumplerint: tum quia Religiosis aliorum Ordinum idem priuilegium esset concessum per viam communicationis, qua ferè omnes religiones inter se gaudent: quod sine dubio cederet in graue expeditionis Bullæ detrimentum. Non igitur prodesse potest vllis religiosis, etiam Minoribus, bulla, nisi de facto eam suscipiant. Neque est leue signum huius veritatis, quod nullus alius Doctor præter Cordubam, eam potestatem religiosis concedit, quæ si esset secura & a reliquis bullæ expositibus admitteretur.

12. Quinto, requirunt aliqui, ne excommunicatus existas, cum bullam suscipis, eò quod rescriptum, seu litteræ apostolicæ ab excommunicato impetratæ super alio articulo, quam excommunicationis non valent, vt ex cap. 1. de rescript. in 6. docent Syluest. verbo, *Rescriptum, q. 2. Angel. ibi, & verbo,*

Excommunicatio, vlt. §. 14. Nauar. cap. 27. num. 22. & seqq. Sed immerito hæc conditio expostulatur: quia tu non impetras, non bullam à Pontifice: sed Rex Philippus impetrat, tam in tui fauorem, quam in fauorem suorum regnorum, & totius Christiani populi per subsidium Bullæ defendendi, & dilatandi: ideoque tibi excommunicatio proderit, vt ab excommunicatione absoluaris; tum, vt frui possis alijs priuilegijs, quæ cum excommunicatione non pugnant. Quare, si vera esset opinio Nauar. c. 27. n. 18. excommunicatum contritum posse indulgentijs, & alijs, Ecclesiæ suffragijs sui proteris indulgentijs *ibidem* concessas obtinere: tamen si excommunicatus susceperis, dummodo contritus sis. Nec mirum est, in hoc euentu apostolicas Litteras excommunicato prodesse: nam in multis casibus Litteræ apostolicæ impetratæ ab excommunicato valent, vt notat Geminian. *dicto cap. 1. de rescriptis in 6. & Angel. verbo rescriptum §. 1.* Atque ita valere Bullam in excommunicatione suscepram, docuit, Man. Rod. *in addit. ad Cruciat. §. 1. n. 10. Villalob. in proemio, n. 6.*

13. Sexto, Caiet. *tractat. 10. de indulgent. cap. 2. & tract. 15. cap. 9. & 10.* expostulat, vt indulgentias Bullæ consequi possis, gratiam tempore, quo bullam sumis. Mouetur ex eo, quod existimat, omnia opera ad consecutionem indulgentiæ requisita præstanda esse ab homine iusto: quam doctrinam *tract. præcedenti* non probamus: sed potius asserimus sufficere, vt tempore, quo indulgentiam concedenda sit, homo in gratia existat. Quinimo hic est vnus ex præcipuis finibus concedendi bullam, vt si forte suscipiens peccatis grauetur, possit mediante bulla à peccatis absolui, & gratiam Dei obtinere, & indulgentias consequi. Non igitur est necessarium existere in gratia, cum bullam suscipis. Atque ita docent Henrici. *lib. 7. c. 9. num. 7. Acosta in Bull. quest. 15. Villalob. d. tract. 27. in proemio, num. 5.*

PUNCTVM III.

De tempore, quo Bulla Cruciatæ fumentibus prodest.

1. Tempus est annus publicationis.
2. Quando finiatur annus.
3. Proponitur quedam obiectio pro maiori præcedenti doctrina declaratione.
4. Priuilegium Bullæ perueniat, tamen si Pontifex, & commissarius de vita decedant.
5. Non reuocatur ob publicationem Bullæ Cœna.
6. Finito anno publicationis cessant omnia priuilegia.

1. **E**ti verum sit, antiquitas Cruciatam concedi sine limitatione temporis, & postmodum ad duos annos extendi: at in præsentem restricta est ad vnum annum computandum à die publicationis illius loci, in quo bulla sumpta est, vt habetur expressè in *Summario*, ibi: *Item, concede su Santidad à todos los Jofredichos, que durante el dicho año, que corre desde el dia de la publication desta Bula en cada lugar, &c.* Quare non est computandus annus à die publicationis illius loci, in quo residet, vel à die publicationis in Ecclesia cathedrali, sed à die publicationis loci, in quo Bullam suscipis, vt bene notatur Vega *cap. 43. casu 9. Henrici lib. 7. c. 20. n. 1. Villalobos 1. t. summ. tract. 27. clausul. 4. num. 7. Ioann. Sanch. in disp. select. disp. 55. n. 8.*

2. Sed, quando hic annus finiatur, non constat inter Doctores. Nam aliqui existimant, finiendum esse, sicuti annum naturalem, & vulgarem, qui constat 365. diebus, & anno bissextili 366. Aliis probabilius placet, motu Ecclesiastico esse finiendum, nempe, ab vna publicatione loci, in quo sumpta est bulla, vsque ad sequentem publicationem; tamen si aliquot dies post annum naturalem finitum secunda publicatio fiat: quia toto eo tempore pro anno Ecclesiastico reputatur, sicuti in præcepto Communionis contingit ex benigna Pontificis, & Commissarij mentis interpretatione. Sic pluribus firmat Henrici. *lib. 7. de indulg. c. 20. n. 2. Villalob. d. tract. 27. clausul. 4. n. 8. Ioann. Sanch. disp. 55. select. n. 2.* Quod si de facto sequens publicatio non expectetur, vel animo careas fumendi Bullam non tibi licebit vltra annum vulgarem, & naturalem bullam extendere, vt de se constat. Quinimo addit Ioann. Sanch. *disp. 55. select. n. 9.* computandum esse annum à die publicationis illius loci, in quo sumpta est bulla, vsque ad sequentem publicationem illius loci in quo de facto te inuenis, quando sequens bulla promulgatur; tamen si aliquot dies, vel menses hæc secunda publicatio posterior fiat. Vnde, si Matrivi existens accepit bullam, quæ primo die Aduentus anni 1630. fuit publicata, & profectus est Hispaniam, vbi in Septuagesima publicatio fit, affirmat prædictus Author extendi tibi bullam vsque ad Septuagesimam anni 1631. ex præsumpta voluntate Pontificis, ne cogaris Matritum redire ad accipiendum nouam bullam, vel duobus mensibus bulla carere absque tua culpa. Quod pie dictum est.

3. Dies, ex hac doctrina inferri, tibi sapè finiri Bullam ante annum naturalem: v. g. Accepisti Bullam Hispani primo die Septuagesimæ, qui 10. Februarij, sequenti anno publicatur eodem die Septuagesimæ; qui est primo die Februarij Item, accepisti Hispani Bullam: profectus es Matritum, ubi duobus aut tribus mensibus fit publicatio. Si ergo annus ecclesiasticus, & non naturalis computandus est, sicuti computatur in præcepto communicandi, efficitur sanè, Bullam tibi ante annum naturalem finiri. Respondeo, etsi Anton. Gomez in explicat. Bullæ, clausul. 5. n. 1. fol. 53. & Villalobos 1. tom. sum. tract. 27. clausul. 4. n. 10. illationem admittant: veritè exitimo, nullo modo esse admittendam: quia aliàs publicatio Bullæ sequentis nociva esset fumentibus præcedentem: siquidem ob publicationem diminuetur tempus anni, quod non esset diminuendum, publicatione non subsecuta: Quapropter temperatio anni ecclesiastici non ad restringendum annum naturalem; sed ad eum faciendum, & supplendum aliquot dies, si foret desinit, vique ad novam publicationem inuenta est à Doctõribus. Neque obstat exemplum de sumenda Eucharistia, cuius præceptum necessarium erat limitare ad tempus fixum, vt Parochis constaret de illius satisfactione: quæ ratio in fumentibus Bullam non procedit: & ita tenet Vega in sum. cap. 43. casu 10. Rodriguez in explicat. Cruciat. §. 5. n. 2. Ioan. Sanchi in select. disp. 55. n. 4.

4. Durante anno publicationis, tamen Commissarius, & Pontifex & vita decedant, Bullæ priuilegia tibi non pereunt: quia est gratia facta, quæ morte concedentis non expirat, vt latè diximus tract. 3. de legib. disp. 4. punct. 16. §. 5. de quo videri potest Boërius decis. 346. Parif. conf. 117. lib. 4. Roman. leg. More numer. 62. ff. de iurisdict. omnium iudic. Venetus ibi, & alij.

5. Item, nec Bulla tibi cessat ob publicationem Bullæ Cœnæ, quæ quotannis fit, in cuius fine reuocant omnes facultates ab illis casibus absoluedi, nisi in eisdem facultatibus fuerint expressi: quia verè in Bulla Cruciatæ expressi sunt, & ab illis Confessarius electus absolue potest: & ita tenet Manuel Rodriguez in cruciat. §. 9. numer. 67. dub. 2. & in addit. §. 6. numer. 62. Acofta eodem, quæst. 55. Villalobos 1. part. sum. tract. 27. clausul. 4. numer. 11. Quinimo nec Bulla tibi cessat anno Iubilei, vt dixi tract. 3. de legib. disp. 4. part. 22. §. 2. nu. 3. quia est priuilegium onerosum, quod non censetur reuocari absque expressa illius mentione, & compensatione.

6. Finito anno naturali, vel publicationis, cessant omnia priuilegia, & gratiæ ibidem concessa, ita vt nec vota communitati, neque absolui ad peccatis possis Excipere tamen, nisi causa incepta fuisset, sicuti si confessionem ante finitum annum inchoasset, poteris eo finito perficere, & virtute Cruciatæ absolui iuxta textum in cap. Gratiam. c. Relatum. de officio delegati, & colligitur aperte ex Bulla Latina dicente: *Expirante anno omnes supradictæ facultates gratiæ, & indulgiæ expirant, tantumque poterunt causæ pendentes ad finem perducari.* Atque ita tenet Henriquez lib. de indulgent. c. 20. n. 2. Man. §. 5. n. 2. Acofta q. 46. Villalobos clausul. 4. n. 12.

PUNCTVM IV

De Indulgentia plenaria, quæ in Bulla conceditur.

1. Quibus plenaria indulgentia concedatur.
2. Bulla personaliter inferuentibus conceditur.
3. Nomine indulgentia plenaria plenissimam etiam intelligi.
4. Requiritur prædictis ad consecutionem indulgentiæ confessio, si mortali grauentur.
5. Semel in anno hæc indulgentia à prædictis militibus obtinetur.
6. Explicatur, qualiter concedatur indulgentia mittentibus pugnatoribus.
7. Qualiter Clericis, & Religiosis spiritualiter milites adiuantibus.
8. Qualiter taxatam elemosynam suppeditantibus. Vbi, quomodo intelligendum sit, semel in vita, & semel in morte.

Quatuor personarum generibus Bulla concedit indulgentiam plenariam. Primò, personaliter bello inferuentibus. Secundo, inferuentibus per alios. Tertio, Clericis, & Religiosis spiritualiter milites adiuantibus Quarto media elemosyna à Commissario taxata bello subministrantibus.

1. Primò ergo concedit Bulla plenariam indulgentiam his, qui fideli zelo succenti, ad bellum personaliter suis sumptibus profecti fuerint, siue pugnauerint, siue aliud seruitium gratis fecerint: dummodo per annum integrum perseverent in bello. His verò, qui ante belli expeditionem in ipso itinere,

vel exercitu decedunt, aut ratione infirmitatis, aliòve legitimo impedimento recedunt ab exercitu, similis indulgentia conceditur. Vt autem hæc indulgentiam prædicti consequantur, debent de suis peccatis esse contriti, eaque ore confiteri. Quod si ea præstare non possint, saltem votum illius habere debent.

3. Pro intelligentia huius concessionis aduerte, nomine indulgentiæ plenariæ plenissimam omnium peccatorum remissionem intelligi, sicuti tractat. precedenti probamus: & tradit in præfenti Antonius Gomez ad 1. clausul. cap. 7. num. 22. Emmanuel Rodriguez §. 8. num. 7. Sebastianus Acofta qu. 5. & colligitur manifestè ex nostra Bulla, quæ submissistrantibus duo regalia plenissimam indulgentiam concedit. At non est verisimile maiorem illis indulgentiam esse concedendam, quàm qui personaliter bello inferunt. Quapropter plenariæ plenissimam intelligit. Item, illis concedit indulgentiam, quæ in anno Iubilei conceditur, quam secundum omnes constat esse plenissimam. Aliis rationibus supradictis tractat. probatur, vlt. Ecclesiæ iam non distingui indulgentiam plenariam à plenissima. Vnde, quando in Extratrag. Antiquor. de penitent. & remissionib. dictum fuit, concedi indulgentiam non solum plenam, plenioram sed plenissimam, forte, inquit Suarez tom. 4. in 4. part. disp. 50. sect. 4. factum fuit ad maiorem declarationem, & ad tollendos scrupulos, qui ex variis opinionibus oriri poterant. Etenim ex vlt. Ecclesiæ antiquo, vt aduertit Nauarrus de indulgent. notab. 9. Indulgentia plena, seu plenaria, significabat solam remissionem mortalium, quæ aliquando fuerunt confessa: plenior omnium mortalium, etiam si confessa non fuissent: plenissima etiam venialium remissionem designabat: qui vltus, vt probatum est, iam cessauit, & pro eodem viurpatur plena, plenior, & plenissima.

4. Secundo aduerte, ad huius indulgentiæ consecutionem, necessariam esse confessionem in re exhibitam, si fieri potest: nec sufficere fuisse militem confessum tempore Quadragesimæ, vel habere propositum tempore præcepti confitendi: quia his, qui absque confessione decedunt, eò quòd eam præstare non possint, concedit indulgentiam, si corde fuerint contriti. Ergo signum est manifestum, eos, qui confessionem præmittere possunt, non satisfacere cordis contritione. Adde, quòd prædicta indulgentia à Confessario electo applicanda est. Ergo supponit Bulla ad indulgentiam confessionem esse necessariam præmittendam. Atque ita in præfenti docet Acofta quæst. 14. Villalobos clausul. 1. numer. 2. Quod intelligendum est, si mortalibus te grauatam sentias: secus verò, si nullius peccati mortalis conscientiam habes: quia venialium confessio, nisi expressis verbis iniungatur, nunquam præsumitur expostulari. Præterquam quòd in præfenti confessio videtur exigi, vt secularis dispositio ad gratiam, & consequenter ad indulgentiæ consecutionem: quo casu non esse necessariam confessionem ei, qui mortali se grauatam non sentit, docuit Henriquez lib. 7. cap. 12. num. 2. Acofta in explicat. Cruciat. quæst. 14.

5. Tertio aduerte, absque fundamento dixisse Rodriguez in explicat. Bullæ §. 5. numer. 12. & Villalobos clausul. 2. numer. 3. prædictos milites consequi toties, quoties eo anno fuerint confessi, indulgentiam plenariam: siquidem Bulla expressè exigit pro indulgentiæ consecutione, vt perseverent in exercitu vique ad finem anni. Ergo ante hunc terminum eam Indulgentiam consequi non poterunt, nisi antea decesserint vel ob impedimentum infirmitatis, alteriusve causæ recesserint. Ergo falsum est, multipliciter eo anno Indulgentiam obtineri posse.

5. Secundum genus personatum, quibus Bulla indulgentiam plenariam concedit, sunt omnes, qui suis expensis milites mittunt ad bellum contra Ecclesiæ hostes, dummodo si mittentes fuerint Cardinales, Primates, Patriarchæ, Episcopi, filij Regum, Principes, Duces, Marchiones, & Comites, debeant mittere ad minus decem, aut saltem quatuor, si plures non possent: ceteri verò, cuiuscunque status, aut conditionis, Clerici, aut seculares, singulos mittant, si possint: si verò non possint, inter tres, vel quatuor vnus mittatur, & sumptus confertur iuxta cuiusque facultatem. Item, Capitula, Ecclesiæ, aut Monasteria Regularium, etiam mendicantium, aut alia loca pia, si inter decem personas mittant militem vnum, consequentur Indulgentiam: præcedente tamen capitulari deliberatione. Eandem præterea indulgentiam obtinebunt ipsi milites missi alienis suppitiis, si pauperes sint. Sic Bulla. Hæc concessio facilem habet explicationem. Solum aduerte, si Communitas numerum decimum non attingat, non obligari expensas integri militis soluere: sed tantum pro rata contribuere, sicuti notauit Emmanuel. Sà §. 3. Villalobos clausul. 2. in fine. Si verò Communitas numerum decimum excedat, modò vigesimum non attingat, satisfaciet vnicum militem mittens, neque obligata est pro rata contribuere ad alium mittendum, aliàs vnico milite missio nullus ex illa Communitate obtineret indulgentiam: quod videtur absurdum.

7. Tertio, conceditur indulgentia plenaria Clericis secularibus